

Posudek oponenta k magisterské diplomové práci Tomáše Dopity "Konceptualizace etnicity v kontextu transformace šrilanského konfliktu"

LS 2008

Diplomová práce Tomáše Dopity je kvalitním příspěvkem do rozvoje studia teorií konfliktů v Čechách. V úvodní části práce autor jasně definuje výzkumný záměr – jak nejhodněji pojmut etnicitu v kontextu konfliktu na Šrí Lance a jak tyto poznatky využít při hledání mírového řešení. Autor velmi přehledně prezentuje metodologický postup a seznamuje s nástinem práce. Ta je celkově přehledná, členěná do tří hlavních sekcí: 1) teoretického konceptu, 2) přehledu vývoje skupinových identit, historického a institucionálního vývoje a následně 3) vykreslením etap mírového procesu a dvou mezinárodních aktérů v roli třetí strany.

Studium konfliktů a teorií o jejich vzniku je stále v českém kontextu poměrně nové, proto bych chtěla vedle jiného vyzdvihnout i autorovu citlivou práci s jazykem. Čeština v tomto směru nemá ještě plně ustáleny všechny výrazy, proto je tato práce i v tomto ohledu přínosem. Pouze v některých případech nebyly přeloženy některé anglické citace (např. str. 76).

Tomáš Dopita výborně pracuje se zdroji, z práce je patrné, že se dobře orientuje v historických reáliích jak Šrí Lanky, tak širšího regionu. Provedl i terénní výzkum při pobytu na ostrově a následně během studia v norském Oslu se blíže seznámil s norskou mírovou politikou. Velmi kladně hodnotím práci s texty a citaci šrilanských a indických historiků, autor se neomezuje pouze na evropské a severoamerické autory. K pochopení kteréhokoli konfliktu v jiném než západním kontextu, je nutné porozumět místním hodnotám a zohlednit je v našich analýzách. Některé studie různých konfliktů v Asii vidí problém pouze skrz „západní“ vnímání světa, což je v posuzování situace značně limituje.

Z pojetí kapitoly o reáliích je patrné, že si je autor vědom komplexity šrilanského konfliktu. V textu nevyklučuje i jiné příčiny vzniku konfliktu, pouze se jimi podrobněji nezabývá a věnuje se problematice etnicity. Již v teoretické části je zřejmé, že zúžení tématu autorovi umožnilo hlubší analýzu. K částem zabývajícím se teoretickým vymezením chápání etnicity a následným nástinem institucionálním vývojem Šrí Lanky a sinhálského nacionalismu nemám téměř žádné výhrady. Autor dobře pracuje s teorií, provádí analýzu poznatků jiných autorů a již v této části aplikuje poznatky do kontextu Šrí Lanky.

K částí, kde se autor věnuje hodnocení mírového procesu a dvěma mezinárodním aktérům v roli třetí strany, Norsku a Indii, mám několik výhrad. Vedle několika nepřesností ohledně neúspěchu posledního mírového procesu, např. nezohlednění vlivu externích faktorů (neflexibilita USA ohledně ponechání LTTE na seznamu teroristických organizací sestaveným USA, vliv rozhodnutí evropského parlamentu o uvalení finančních sankcí na LTTE a následné vykázaní občanů EU z SLMM, nebo reflexi vlivu těžké humanitární situace po ničivé vlně tsunami na pokračování jednání). Dále, autor podle mého názoru dostatečně nevysvětlil, proč se věnuje pouze Indii a Norsku a nezohledňuje i vliv Japonska, které i přesto, že není oficiálním zprostředkovatelem politických jednání má na proces vliv, a potažmo i ostatních mezinárodních aktérů (EU, USA). Autor se roli Japonska věnuje pouze okrajově, o vlivu mezinárodního společenství na LTTE se do jisté míry zmiňuje, ale přímý vliv na šrilandskou vládu již důkladněji nekomentuje.

Diplomant přečnuje roli Norska, když uvádí, že Norsko je schopno nabídnout dostatečné finanční zázemí (str. 95), což by mohlo platit v případě pokrytí nákladů na organizaci mírového vyjednávání, ale už ne pokud autor myslí bezprostřední poválečnou rekonstrukci. Je důležité si uvědomit, že během posledních třinácti let se téma poválečné rekonstrukce stalo nedílnou součástí mírových procesů a tento fenomén, přestože v některých situacích není přímo součástí politických jednání, by měl být zahrnut do celkové analýzy mírového vyjednávání. Autor se věnuje mírové kondicionalitě krátce v závěru, podle mého názoru toto mělo být zahrnuto již při analýze vyjednávacího procesu v hlavním textu.

Dále bych se přiklonila k chronologickému řazení mírových iniciativ Indie a Norska – hodnocení Norska předcházející analýze indické iniciativy z konce 80. let působí poněkud nesourodě. Je pravda, že současnou roli Indie nelze vzhledem ke geografické poloze a historickým vazbám podcenit, na druhou stranu, kromě několika iniciativ v rámci neoficiální diplomacie, se Indie v procesu neangažuje o nic víc než Japonsko, které v této práci nemá samostatnou kapitolu.

Tomáš Dopita se dobře zhostil cílů, které si vytyčil v úvodu práce. Podle mého názoru práce odpovídá požadavkům kladeným na diplomovou práci a po zhodnocení všech přínosů ji navrhuji hodnotit jako výbornou.

Ve Stockholmu, 12. června, 2008

PhDr. Martina Klimešová